

СВЯТО ЮВІЛЕЮ У. Н. СОЮЗА В НЬО-ІОРКУ

НЬО-ІОРСЬКІ ВІДДІЛИ ОХОДЯТЬ 40-ЛІТНЮ РІЧНИЦЮ ІСНУВАННЯ СОЮЗА.

НЬО-ІОРК. — Заходом відділів У. Н. Союзу в Ньо-Йорку відбулося дня 22 лютого, в саму 40-ву річницю заснування У. Н. Союзу, ювілейне свято У. Н. Союзу.

Свято почалося богослужіннями й панакхидом за членів і членів У. Н. Союзу в двох місцевих українських церквах. Парохи церков виголосили привітальні проповіді про Союз.

Ювілейний концерт.

Другу частину програми становив ювілейний концерт. Відбувся він у великій залі Вебстер Гол. На сцені виступили гітсовий відділ ювілейної таблиці роботи артиста О. Архипенка. Понад дві тисячі гостей виповнили зал. Головний уряд У. Н. Союзу взяв у концерт участь гримальню.

Концерт почався коло 2 години пополудні відспівання Гімну Американських Українців та Гімну У. Н. Союзу. Співав мішаний хор з Нью-Йорку й Іоноксскі під орудою п. Т. Оуффріка. Хор майже весь був одитий в українські народні строї та співав добре.

По відспіванні гімнів головний радний У. Н. Союзу, п. Ілля Гузар, відкрив свято офіційно, як голова концертного комітету відділів, підносячи, що це свято припадає якраз у річницю оснування У. Н. Союзу, та висказуючи надію, що за прикладом Нью-Йорку підуть інші громади, в яких є відділи У. Н. Союзу.

Артистка-співачка М. Гребенючка, добре відома з гарного голосу та вдалого виконання, відспівала регарно кілька народних пісень, а артист скрипак Роман Придаткевич відіграв вправно композицію власну та одну композицію Михайла Гайворонського.

Председник У. Н. Союзу Микола Мурашко у своїй святої промові підкреслив заслуги У. Н. Союзу як запомогової організації. Двома провами продовжив діяльність запомогової організації, говорив промовець: організування членів та збирання грошей на їх забезпечення. В обох напрямках У. Н. Союз зробив величезні осиги, які дають йому віру в ще кращу будучність.

Маленька дівчина Олена Никифорична віддекламувала виразно й з чуттям Гімн Українського Народного Союзу, написаний Степаном Мусійчуком, в англійській перекладі Володимира Семеніни.

Бувший конгресмен, адвокат Чарльз Ф. О'Браун у своїй привітній промові з нагоди ювілею підкреслював його політичне значення для боротьби за повну самостійність Східної України.

Барітоновий соліст Петро Ординський відспівав пісню "Вже більше літ дівсти" в опрацюванні М. Гайворонського, сичову пісню "Тюх-тюх" та "Безмежне поле" Лисенка.

Головний редактор "Свободи", д-р Лука Мишуга, у своїй промові підкреслював, що У. Н. Союз є робітничою організацією. Зложений з робітників, він був створений робітниками не лише в цілі допомоги, але й у цілі наваження українських робітників боротися за своє існування на народній придо то боротьби, щоб українському народові придатися авести за незалежність українського народу на українській території, а в котрій українська імміграція в Америці з кончестности положення муситиме ваяти активну участь.

Українське Тріо, зложене зі співачок пані М. Гребенючки, скрипка п. Придаткевича й яністички п. М. Бабель, виконало кілька майстерних аранжировок на народні теми в модерній стилі. Панна Ст. Перестюккіна віддекламувала з верною поезією Матвія Костишина, написану в 40-літній ювілей У. Н. Союзу.

Незвичайно симпатичною для публики поаяно була скрипка й мандолина оркестра Гайворонського під орудою його самого. Оркестра відіграла інколи українських народних і стрілецьких пісень в укладі Гимонського й Гайворонського.

Бувши учасники школи танків Аврамка відтанцювали кілька українських народних танків.

Концерт закінчив мішаний хор під орудою п. Оуффріка відспіванням народної стрілецької пісні й українського та американського народного гімну. Всі точки програми виконано точно й вправно. На салі панували святоїчними настроями. Публика розійшлася з піднесеними чувствами.

Спільна вечеря.

Коло 8 години вечір почався в залі Українського Народного Дому спільна вечеря членів У. Н. Союзу. На вечерю знову прибули гримальню головні урядники У. Н. Союзу. Вечерю почав промовою голова комітету Ілля Гузар, віддаючи провід вечора п. Д. Галиччину, головному рекордовому секретареві У. Н. Союзу, як гостемострви. П. Ор-

АНГЛІЙЦІ ПРОТИ ПОЛЬСЬКОГО ВУГЛЯ.

Ціла лондонська преса робить сполох з приводу того, що до Лондону прибув вантаж польського вугля в кількості 1,600 тонн. Шоденника пишуть, що ціни польського вугля, яке доставляють до Лондону над Темзою, є на 1 шилінг 1.9 пенсів нижчі від ціни англійського вугля. Преса домагається від уряду охорони передатися конкуренцією польського вугля на території самої Англії.

СТАРУХА ЗАМЕРЗЛА В ЗАСИПАНИЙ СНІГОМ ХАТІ.

До села Кульнарків коло Львова завязано львівське радянське погослів. Там у малій хатині коло ліса зачепила старуха, що жила самотньо. Наслідком сильної снігової санітарії леді добилася до хатини. В засніпаній снігом хаті лежала застелена старуха. В хаті було так зимно, що й одягні примерзло до дошки. Старуха ця називається Катерина Гузарка і жила з пращуром. З хвилинною замедленістю люди забули про неї, а що не мала чим затопити, замерзла на смерть.

НОВИЙ СМЕРТОНОСНИЙ ВІНАХІД.

Німечка преса повідомляє, що відомий німецький винахідник, д-р Гердінг, винайшов незвичайно хороше кую. Згадав на куля перелітає в одній секунді 40 км., а розарина її сила є далеко більша, як кулі "дум-дум". Тепер Англії заходиться на винахідом подібного стрільня та охоронного паніжир.

СЕЛО ДОВГОВІСНИХ ЛЮДЕЙ.

Село Варбас у Македонії має коло 40 мешканців. Двадцять три поміж них мають понад 100 літ. Проломок двох літ був тут один випадок смерті довронародженого немовляти. Мешканці села Варбас не живуть у надто вибагливих гігієнічних умовах, а також пють і курять. Зате умовини підсоння є так ідеальні. Майже всі ці столітні дідаги працюють ще вважно в полі і коло хати.

ЖІНКА ДІСТАЛАСЯ ЗА ПІДПАЛ ДО ТЮРМИ.

Перед поліційним суддею Мек Дональдом у Йорктоні (Канада) ставила мати з 14-літнім сином, обвинуваченим за підпал Мати, Роза Чернічан, привалялась до провини і дістала місяць у тюрмі для жінок у Норт-Бейфорда. Хлопець дістав звільнення присуду на один рік.

Жінка, яка походить з околиці Рокстон, призналася перед поліцією, що мала заплатити рату за фарму для 1-го дитини, але грошей не мала.

Тоді вона сказала своєму синові, щоб підпалив хату і сестрою, а як дістануть гроші за аскурацію, то заплатять рату.

діньський відспівав три народні пісні в укладі Лисенка й Любкевича, панна Кузів відіграла на скрипці в супроводі фортеп'янової гри панни Лемон, "Ді-гойдерайзен" Сарасаді й Циганську сцену Вальдеса.

Провідували підчас вечір п. Капітуса, Шаршова, Малевича, Ревюк, Малицький, Пашук, Євусик, Паняк, Ярема, Угорчак і пані О. Лотоцька. Всі вони агадували давні часи та висказували нові надії на дальший розвій У. Н. Союзу.

WE DO OUR PART

ШУКАЄ СКАРБИ КОРОЛЕВОЇ САБИ.

Відомий англійський геолог Джон Велс вибирється на Аїсінні в цілому виправно, щоб віднайти скарби королевої Саби, які є заховані десь на кордоні англійської колонії Кенія. Велс був уже один раз у цій справі у згаданій околиці і вперше, що розшукує експедиції унікаються успіхом, тим більше, що недавно тому одні американські учений, який перебував у тій околиці, де мають бути згадані заховані скарби королевої Саби, натрапив на старинні золоті і ербінні викопалища. Англійський геолог-е невний, що легенда про скарби, які мають безцінну історичну вартість, перестане бути мітом.

КІНЕЦЬ "ВІСНИХ СІРНИКІВ".

Кілька літ тому винайдені в Мадридській сирині, який мав набуто засвітити коло 200 р. Винахідник опатентував цей "вісний" сирині і продав тайну виробу хемічній фабриці Чіноніа, в Булапесті. Тепер фабрику разом з правом використання винаходу купили мадридський сириніковий виробник — не на те одиак, щоб виробляти "вісні сириніки", але на те, щоб їх усунути зі світового ринку, на якому вони робили дуже грізну конкуренцію своїм винахідникам короткотривалим деревляним побратимам. Фабрику куплено за 1 м. швайцарських франків.

ЗАБАГАТО СЛОНІВ.

З одного боку опинився на африканських диким звірятам, з другого — помітив пониження ціни на слоновий кістяк, яку шорав до більше витискає з торговлі сучасний хемічний промисел, спричиняючи те, що в деяких околицях Африки сильно розмножилися діди слонів. В останніх часах закінчилися добрих стрілецьких околиці Родезії, щоб вони "продиріли" трохи стада слонів, які заподівають великі шкоди по плантаціях кави, чаю і цукрової тропі.

ПЛАТНЯ ВЧИТЕЛІВ В САСКАЧЕВАНІ ЛІД ВГОРУ.

Вчительські контракти, зложені в департаменті освіти Саскачевану, вказують, що платня вчителів дільша була до найнижчих границь у 1933 р., а контракти на 1934 рік показують уже дрібніст платі.

СУДІЯ В КВЕБЕКУ УНЕВАЖНИВ МІШАНЕ ПОДРУЖЖЕ.

Суддя Кодеу у Монреалі у неважний мішане подружжє на тій основі, що воно не було закінчене перед католицьким священником. Чарльз Голмс, протестант, був жонатий з католицкою і жин з нею 24 роки, але по 24 роках жини пригала собі, що вона не брала шлюбну перед католицьким священником, і удалася до суду за уневажнення свого шлюбу. Суддя породився з тим, що протестантський шлюб для католиців є неважний.

Передтим церковна власть також уневажнила шлюб. Голмс не ставив опору в суді.

Рішення судді Кодеуа, яке мало сензацію в правничих кругах, бо у подібній справі вважалося, що воно було рішення суду королівської ради в Лондоні, але те рішення ствердило важність мішаного подружжя. На питання, як він пояснює своє рішення, сказав суддя Кодеу, що ні рішення суду королівської ради, ні найвишого суду Канади не вважалося судом провінції Кебек. "Ми не рішаємо на основі прецеденту, а на основі закону", сказав суддя Кодеу. Одначе знавці закону в Оттаві сумніваються, чи суддя Кодеу правильно толкує закон.

ХТО ТАКИЙ ПОСТИШЕВ.

Назавчаний диктатор над Україною, секретар московської компартії, Постішев, походить з Сибіру. Йому трохи більше як 40 літ. Висунувся він з робітників за час боротьби з Японцями і після колачківського наступу в Сибірі. В той час Японці були окупували частину Приамурщини. Одним з організацій більшовицьких повстанств проти Японців був Постішев. Пізніше він швидко зробив кар'єру. А що відзначався послухністю до начальства і ніколи не мав власної думки, то Сталін зробив його другим своїм заступником, як секретаря Російської Комуністичної Партії. На цьому становищі Постішев є тепер.

Більшевики рахують його добрим організатором і неповажним промовцем (хоч і на останній його промові того не можна сказати — звичайна думка більшешинства тарбашинців).

Постішев має ще одну "добру" рису: добре не і все видохнуть переможено, якби то велика компанія не була; всіх перепе!

АНГЛІЯ ЗБУДУВАЛА Ю ЖІРОПІЛАН.

У великій тайні побудувала Англія у своїх дитунських фабриках 10 нових жіропіланів. Їх літаки, що можуть стартувати й причальовати зовсім примовисно. Літають вони зі швидкістю 180 км. на годину; йомуть також летіти зі швидкістю 24 км. на годину. Літакам приписують велику агу у військовій ровації.

РОСІЯ КУПУЄ ПШЕНИЦЮ НА ЛАСИНА.

Совітський уряд купив 16 тисяч бушлів зареєстрованої пшениці на насіння в Саскачевані. Збіжжє є тепер в елегаті, й насіння в Мус Дью. По вичисленню має бути вислане в дію через Нью-Йорк до Росії.

СЕНАТОР МАКУХ ПРО ПІДПОЛЬНУ АКЦІЮ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ ПІД ПОЛЬЩОЮ

Львів. — Сенатор д-р Іван Макух, забравши слово на засіданні сенатської бюджетової комісії, говорив від імені клубу Української Соціалістичної радикальної партії про те, що в Польщі багато гамору робить "підпольна акція". Сенатор заявив, що становить Українці щодо цієї справи було вже не раз зясовані і є всім відоме. Та не є байдужим, звідки постане та кожнація. Без сумніву обмеження українських національних прав, переслідування українських організацій, шikanування української шкільництва створюють те підложжє. Українська молодь, говорить сенатор Макух, виконується в нездоровій атмосфері. Часто її втягають до поліційної служби.

Як зараду тому, щоб не було підполья, а зарідити вийти з нужди, добає сенатор Макух в тім, щоб польський уряд дозволив Українцям ратуватися власними силами і дозволив існувати й розвиватися українським організаціям.

АНТОЛОГІЯ СТРЕЛЬЧОЇ ТВОРЧОСТІ.

Львів. — В саях Наукового Товариства ім. Шевченка відкрито в лютий місяць виставу Льва Геца. Виставу відкрито заходами Асоціації Незалежних Українських Мистців. Лев Гець не мав і бувших Українських Сичових Стрілець. Вистава обіймає 20-літню творчість Л. Геца і займає 5 саль. Виставлено 270 праць. Лев Гець, мистецтвознавець, відбивав у своїй творчості оточуючий світ через прisms індивідуального відчуття. Його творчість відкриває всі радощі й боли нашого збірного життя від днів зриву аж до останніх часів.

На виставі є повно рисунків з життя У. С. С. і портрети з Домьа, концентраційного польського гамору, де мучилися тисячі українських органістів і громадян. Для рисунків з життя У. С. С. призначена ціла кімната. В тій кімнаті звертає на себе увагу грубесна книга п. н. "Антологія стрілецької творчості в рр. 1915—1918". Є це живий пам'ятник з тих часів. Ціла книжка написана рукою Геца, а мистецтвом в ній вірші, оповідання, рисунки, ліси, тощо, усіх тих наших письменників, поетів, та мистців, що були в тіх часах при УСР. Та вистава залишає на відвідувачах надзвичайно миле враження.

ТАКИ ГОТУЮТЬСЯ ДО ВІЙНИ.

ВЛАДИВІСТОК (Далекий Схід). — Американський кореспондент з Владивостока подає, що що не думали до світу про війну, то у Владивостокі відчувачуться, що війна висить у повітрі. А видно це по величезних совітських приготуваннях. Такої мобілізації, як її Світи тепер там переводять, не було навіть у 1914 році.

ПОХОРОН ПОПУЛЯРНОГО КОРОЛЯ.

БРУКБЕЛІЯ (Бельгія). — Здається, що історія не знає популярнішого короля від похованого в четвер бельгійського короля Альберта. Наважаючи на військові параді і високих достоянників та чужинських представників, які парадували за домовиною покійного, а на яких ніхто майже не звертав уваги, ахався наріз з цілої Бельгії, щоб віддати останню прислугу трагічно погибшому королеві. Нараховують, що від одного до двох мільйонів людей прибуло на похорон, який відбувся у надзвичайному порядку. Всі відчували, що стався трагічний подія. Бо король Альберт був відомий як розумний господар, привітливий і людський, простий і лагідний у поведінку, котрий добре розумів, які на нім тяжать обов'язки.

НІМЕЧЕНА ПОПУСКАЄ.

БЕРЛІН. — Уряд Гітлера готов допомогти справі світового роззброєння. Домагається тепер тільки оборонної зброї й армії з 300,000 жовніврів з короткою воєнною службою.

СНІГ У ГОРЯЧІЙ АФРИЦІ.

БЕНГАЗІ (Африка). — На Лівійській пустині побачили тубильці біле покривало. Це пав сніг якого там не видали і найстаріші мешканці. Той сніг уважало, білим плащем Алага. Багато з тубильців класилися на той плащ, у віруванню, що сповняють волю Алага.

НОВА КОНСТИТУЦІЯ В АВСТРІЇ.

ВІДЕНЬ. — Ще повішено одностороння не давньої міжусобиці. А тепер береться уряд аавдити новий порядок. Предложено департаменту нову конституцію, яка є поміркованою, повбавленою соціалістичних і фашистських крайностей.

ПОСУХА В АНГЛІЇ.

ЛОНДОН. — Англії мають нову журбу, і то таку, якої досі не було. В краю, який є відомий з дощу і мряки, заноситься на посуху.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Official newspaper published daily except Sundays and holidays
at 31-33 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 10, 1914, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕПЛАТА:	
Three cents a copy		Подишко число три центи.	
One year	\$ 7.00	На рік	\$ 7.00
Six months	\$ 3.75	На шість місяців	\$ 3.75
Three months	\$ 2.00	На три місяці	\$ 2.00
Friday's issue (with Ukrainian Weekly):		Часо з п'ятницею (з англієською частото):	
One year	\$ 2.00	На рік	\$ 2.00
Six months	\$ 1.25	На шість місяців	\$ 1.25
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерсі Сіті і закордонно:	
One year	\$10.00	На рік	\$10.00
Six months	\$ 5.00	На шість місяців	\$ 5.00
Three months	\$ 2.75	На три місяці	\$ 2.75

Address: "СВОБОДА", P. O. BOX 340, JERSEY CITY, N. J.

РІК ГІТЛЕРОВОЇ ДИКТАТУРИ
В НІМЕЧЧИНІ.

30-го січня минул рік з моменту перебрання влади в Німеччині провідником націонал-соціалістичної партії Адольфом Гітлером. В кожній країні диктатори приходять до влади своїм, особливим шляхом. У Росії Ленін мусів майже три роки від диктатури 1917 р. воякувати на різних фронтах зі своїми противниками. В Італії Мусоліні захопив владу військом, "походом на Рим" своїх "чорних сорочок" 28 жовтня 1922 року. Плєхадський для боротьби з немилями йому солімом Вітоса — Габсбургів поїхав на Варшаву збройованою полією польської армії в травні 1926 року. Гітлером не треба було "походу на Берлін". Сам президент Гінденбург доручив йому урядово, тільки з цього умово, щоб Гітлер прийняв до свого міністерства також німських націонал-монархістів (Гугенберг і товаришів).

Відома, що цей союз тривав недовго, бо Гітлер поклав увесь політичний партій, окрім своєї власної. Вибраний у березні 1933 р. німецький парламент віддав усю владу в німецькій державі Гітлерові.

Завдалось йому на перший погляд, що диктатура не повинна бути в Німеччині, оскільки більшість німецького народу голосувала за Гітлером. Тим менше оправдання має терор Гітлерівців проти своїх противників, бо відомо, що навіть німецькі комуністи не робили постоваг проти Гітлера. Але в політиці диктаторів терор і насильство складає головну частину їх діяльності. Бу диктатор, раз дійшовши до влади, не хоче з нею розлучитись. Тому, що настрої в народі можуть змінюватись, дохотять, сівши в сіло, не хочуть на нарід звертати уваги.

А на тих, що протестують, в випробованні засоби: торма, заковання, шибениця або катівська сокира.

Крайности доторкуються, — кажуть Французи. Як це не дивно, але більшість і фашизм у своїх поглядах на державну владу і на способи її боротьби з противниками — дуже подібні один до другого. Візьмемо, наприклад, таку важну сторону державної ма-

спирається на цілу армію цивільних та конфідентів. Супроти збройових і зорганізованих прихильників диктатури, хоч і небагато, стоїть велика маса безбронних, хоч і недовольних громадян; тому нема дива, що скінити диктатуру в наших часах дуже тяжко. В минулих століттях революції проти диктаторів мусів робити маси, але при сучасній військовій техніці один полк

зі скорострілами може опанувати мільйонне місто. Це добре знають диктатори. Бєля Куч, комуністичний диктатор Угорщини з р. 1919, казав, що з 300 добре збройованих військовими вояками він міг би панувати в кожній європейській столиці, або тідики міг відібрати зброю від населення...

(Кінець буде).

Д. І.

ЯК ВИБИРАТИ ЗВАННЯ

Кожний признає, що вибору звання свого життя не повинно робитися легко. Означення, як часто по те рішати, що несподіваний, майже легодушній, розвазі.

Ось Джаніні уярко порадиш йому вступити до офісу, щоб колись стати спільником. Джаніні уярко є публічним рахуноків ("еквантент"), а Джаніні любив займатись механікою, все щось майстрував біля батькового авто і думав про будову моделів для кораблів. Та дивись, на пропозицію уярко Джаніні стає публічним рахуноків.

Або скільки то випадків, у яких дитини парубок, що любить займатись спортом, що любить жити на вільному повітрі, вступає до уряду на службу, бо його батько бажає, щоб син мав "певний джаб".

Батьки часто так рішають про звання дітей без належної застави. Десь стався приклад, що син дістав у школі нагороду з англійської мови, і ось уже батько радить йому братися до журналістики, хоча хлопчина ніше дуже поволю, тільки по довгий розвазі, та не має зовсім той енергії ("пуш"), якої потрібно газетеру.

Або ось батько чомусь залюбився в кар'єрі музики. Як то гарно йому б, зається йому, який його синок був музиком. Син же до музики охоти не мав; він хоче займатись музикою хіба настільки, щоб було радіти та слухати, як добре його радіє передають голос співаків і музику. Та батько має силу приказати дитині: він заставляє дитину грати, вчитись, влаштовує йому концерт; сілою лакує музику в сина, котрий її не хоче.

Як багато є таких матерей, котрі радять своїм дочкам, які мають талант до продовжання конюмою до Здрікова.

Не помогло. І вони обі сказали, що Нестор неспроможний трівожитись. Хоч би й Татари правді ладнили до походу, то не нема ніяких познаних, що похід вже зачас. Тим тяжче подумати, щоб вже ніній міг уярко татарський наскок на перший пригородний замок.

Нестор прикусив губу і заздрював гарнізон замку. На валах і на башті поставив скріплену варту, в степ вилася авідунів. Занятий Розворський, нашо осмілює себе такий обержанством, сказав:

— Пане Розворський! Поки не скинете мене і не поставите огорожі, я тут отаман. В мої руки ви передали Височку. На мою думку, замок zagrożений. Та се не так важне. Важніше те, що разом з замком zagrożене життя пана Розворського і панни Олени. Ім тріпати смерті, може й що гірше як смерті.

Така рішуча і різка відповідь казала Розворському призадуматись. Бутний шляхчани не хотів показувати, що змінив свою гадку, отже сказав, що вище, коли стане смеркатись.

— Як не буде запізно! — зігнув Нестор.

— Ніній напасти хіба вже не буде, — сказав Розворський і приказав привести до себе спійманого Татариця.

(Далі буде).

ни, стати вчителками, бо це чомусь матеріал вважається краще мати дочку вчителькою, ніж "свійське лейд".

Не звертає теж родичів уваги на те, що людина, яка попала на несвоє звання, несправді трагічна людина. Всі такі люди разом становлять одне з поважних питань новочасного життя. З несподіваним "джабом" іде недовдоволення, брак почуття щастя, почуття невдачі, втрата довіри до себе самого.

Але як вибрати собі звання не така легка річ. Щоби вибрати дитині звання, на це треба спокійної й безсторонньої розвазі про здібності й нахил дитини, здібності її тіла й ума, її темпераменту й характеру. Навіть і цього ще мало, щоб порадити дитині, як їй звання вибрати. На це треба знати не тільки дитину, але й успішні обставини. Треба знати, скільки можливостей має людина такого звання. Треба знати, скільки освіт. Це звання вимагає та які його роботи. Багато родичів не мають зовсім доступу до такого звання. І тому такі родичі краще зробили, якби не бралися до ала, якого не можуть розв'язати.

Не все поможе теж відноситись зі справою до вчителів, бо вчителі теж не все мають доступ до потрібних інформацій.

Одинокими людьми, що мають до цього відповідні кваліфікації, не психологі, що поспівати спеціально цій справі. Новітня наука про душу взагалі займається не мало питань. Психологія придумала різні способи вимірювання здібностей, означування темпераменту й характеру. З тих праць зорганізували психологі, що займаються спеціально підбиранням звання для людини.

Новочасні поміри інтелектуальності можуть розкрити, наприклад, чи людина є талановитою, чи вона має здібність думання, яку повинна мати в своїй візі. Маємо ніній вже менше-більше певні способи, щоби відкрити, чи Івась має талант до механічних занять, та чи він має добру пам'ять до форм, і яких здібностей треба інженіру. Психологи придумали вже інську дошкітку, як відкривати, чи людина має товариську владу, чи вона приємна в поведінку з людьми та чи має довіру до людей. Ріжними проблемами й досвідом можна ствердити, чи дитина має орієнтуватись, чи вона уважна, чи думає логічно. Деяким екзамінам скаже щось несподіваного навісному на те, щоби побачити, чи екзамінований здатен зв'язатись з казкуватими неологізмами. Екзамінований тоді диниться за тим, як екзамінований те робить. Коли хлопчина робить не дуже радо і справно, то екзамінований припустити, що він має талант до адвокатури. Причиною до питання можуть дати теж учителя, котрі можуть вказати, чи хлопчина любить дебатувати, чи любить читати мов. Та чи вчиться йому на адвоката, чи те буде залежати від конференції психолога з батьком, бо треба знати, чи батько готов видати гроші на таку науку.

Цікаві проби з підбором звання для людей робить Англія. Там є для цієї цілі спеціальна встанова. Називається вона "Національний Інститут Промислової Психології". Вона існує вже десять літ. За цей час інститут успіш у виробити спеціальну техніку для відкриття, до якого звання людина надається.

Заявляти поділено на три групи: 1) звання, які займаються передовими знаннями з людини (як, наприклад, навчання, зяряд підприємств, тощо); 2) звання, що займаються передовим відносинами до речей, як інженіринго, городництво; 3) звання, що займаються передовими абстрактними ідеями й символами (банковист, рахунковист).

При відкритті, до якого праці надається людина, психологи-передусім стараються знати, до якої праці кандидат не надається. В цей спосіб накінець лишається значний, невелике число звань, до яких кандидат може надаватись. З них можна вибрати два, або три, які можна порадити хлопцеві або дівчині.

Заявляти тому, що інститут існує вже десять літ, він має можливість розсідлати, наскільки добре були його поради в минулому. Він уже може розпитати тепер молодих людей, котрим давав поради щодо вибору звання, чи вони задоволені з вибору звання. Вислід цього розслідування незначний поповняючи: у тих випадках, в котрих ті, що шукали поради, ті поради відкинули, були стільки невдач, що й успіхів, а між тим, що поради інституту послушались, усіхніх було до 9 разів більше ніж невдач. На основі цих вислідів можна сказати, що робота інституту була добра.

Це дає інституту право до дальшої роботи. Тепер він збирається поширити свою діяльність зі своєї головної канцелярії на школи в цей спосіб, що представники інституту мають улаштувати в поодиноких школах спеціальне число годин та підчас тих годин уділювати поради щодо вибору звання тим ученикам і ученицям, які такої поради домаються.

В Америці теж десь зроблено в цій справі. Робили тут спершу школи, Потім за справу вважали спеціальні бора, що працювали під ріжними іменами: "вокейшенел гайдс бєрос", "вокейшенел канселєрс", тощо. Як це звичайно буває в Америці, за справу вважалися багато шарітанів, які для роботи не мали відповідного підготування, а тільки бажали зробити собі гроші з тих, що шукали поради в цій важкій справі. Саме несправно в країні виробила чимало шуму стаття Ернста Лорджа, члена "Інституту для Вислїсального Розсліду" при Колегії Вителів у Колумбійському університеті. Стаття каже повну "беззастівість" бора для поради щодо звання при високих школах і колегіях. Автор приходить до висновку, що ніній наука це не має певних даних для рішення питання, до якого звання надається молода людина.

Можливо, що цей висновок трохи односторонній. Англієський досвід показував би, що справа не є така безнадійна. На всякий випадок, родичам та приятелям молоді треба з того взяти науку, щоби не давати дуже покаянню молодим людям поради щодо звання. Зай таку пораду дається, треба вперед самому позбутись своїх упереджень та радитись якнайбільшого числа людей, котрі в цій справі можуть щось знати.

Втрачені скарби.

А: Моя жінка розтрігана мені все моє майно!

Б: А моя жінка довела мене до божжевілля! Я через неї попросту зійшов з розуму!

А: Е, то ви це не багато втрачали!

НЕБЕЗПЕКИ, З "НАЙРИ" ДЛЯ РОБІТНИКІВ

На одному дискусійному бенкеті, влаштованому робітничими юніями в Нью Йорку, обговорювано важке для робітників питання відношення "Найри" до робітництва. На зборах виступали досить консервативні робітничі провідники й радикальніші робітничі політики та всі вони зійшлися в деяких висновках щодо "Найри": вони признали спільно, що "Найра" має в собі виразну небезпеку для робітників.

Бєсідники виразно застерігалися проти того, щоби їх слова розуміти як загальний осуд кампанії для відбудови краю. Бєсідники, які стоять на відмінних становищах, признавали згідно, що "Найра" принесла робітникам деякі здобутки. Однакє рівночасно вони остерігали робітників перед хибними висновками щодо остаточного вислїду "Найри".

Не можна думати, наприклад, що "Найра" розбудила робітників до організації; робітничі організації існували до "Найри". Не можна думати, що "Найра" збудувала сильну робітничу організацію, бо "Найра" цього не зробила: "Найра" тільки започаткувала таку організацію, а діло ще далеке від викінчення, і ніній через "Найру" підприємці багато сильніше зорганізовані, ніж робітники.

Не можна передусім думати, що "Найра" дала робітництву "хартію волюності", право на організацію. Закон про відбудову краю тільки висказує щось у роді побожного бажання, щоб робітниками були зорганізовані та говорили з підприємцями про умови праці через свою організацію. Більше закон не робить, бо він зараз дає підприємцям право робити собі з робітничою юнією, що йому подобається.

Це значить, що як у робітні повстані юнія, то вона має право домагатись, щоби підприємств з нею говорило. Але що з того буде, що він буде говорити? Він поговорить, а потім може сказати: "Це гарно, що ви мені сказали. А тепер до побачення. Ми погодитись не можемо". І робітництво на таку відправу не має ніякої зарплати. Тому серед свідомого робітництва панує переконання, що "Найра" не зорганізувала робітників, але радше їх дезорганізувала.

Проти цієї недолатки законодавства про робітничі організації мусять повстати робітничі організації та домагатись через свій вплив на вибір законодавців, щоби робітниками мали не тільки пусте право організуватись та говорити до підприємця, як у відомі пісні світець говорив до образу; але говорити так, щоби підприємств мусів цьому говоренню прихильватись, як голосови чинника, що рішає про бізнес.

В. Будимирський.

НА ОКРАІНАХ

(Історичне оповідання).

Очевидно лиш тоді, коли поза їх рушів далі в сторону Височки.

Від самого Здрікова дорога шло твердим степом. Останній четвертий шляху шала не з таких відражених козаків правобічної України.

В половині дороги між Здріковом і Височкою поїхав Розворський з його жінкою і до доньки зустрівся з гімцем, висланим Нестором до Здрікова. Нестор звівся, що він погравничани Татариами й якийсь підозірний рух. Шо таке в траві пишеть, те годі було провідати, бо Татари нічого чужого не пропускатимуть до себе, ні відтам не впускають до нас.

Розворський призадумався. Зразу хотів жіночку і доньку з коханим наїзд відіслати до Здрікова, та вони обі висміяли його:

— Як пошкоди рух між Татариами за мехемо, то у Височку нам нічого бєтєтис іх, — сказала Олена. — Від руху у себе дома до походу в наші землі, це доводи далеко. Ми й так втєрпались лиш на одну динину. Ліше переночуємо там і вернемося до Здрікова... Щоби пїклом супокійно, спати, можемо й на ніч вернутись.

На думку батька, Олена говорила цілком розумно. По-

приїзд його цілком не втішав. Коли вїхали в подвійні замку, розваз Розворського на бік.

— Ви хіба з моїм гімцем до вас зїхалися в половині дороги. Чому ви зараз не вернулись, або бодай родина не завернула до Здрікова?

— Бо з того, що гімця сказав мені, я не бачив, щоби вже ніній грозна якась небезпека.

— Тепер я вже щось більше знаю. Радше нічого не знаю. Саме тому, що годі щось певного довідатись, на мою думку щось висить у воздусі і небезпека, вже цілком близька. Ваше товариство лиш хвилину віділіче, покинутись і зарадо поїзд назад. Ризикувати не вільно.

— Ти щось мусиш знати, інакше сказати не хочеш. Хто, як хто, а я хіба маю право знати, що тут грозило, або яка причина каже тобі перевербувати в обержанстві.

— Знаю дуже мало, попросту ніщо. Саме те, що годі щось довідатись, трівожить мене. Тривожить лиш тому, що ваша родина тут. Зараз по відїзді гімця, на которого ви поїхали в дорожї сюди, мої хлопці привели спійманого Татариця. Він, очевидно, шпїон. Запитаний чого в наші сторони загнав, сказав, що йому пропав з пасовиська його одиникий кінь. Або віть, або хтось вкрав. Як віть, то через границю на наш бік. Він зїзтов до нас, шукаючи свого

коня. Таке буває, та я не вірю йому.

— Треба його троха натягнути на лавці козлем, то вищебе правдою. Більше нема ніяких познаних, що Татари загнають щось проти нас?

— Ліши те, що не пускають нікого від нас до себе і ніхто відтам не заходить до нас.

— Як не заходить, коли один татари прийшов, бо замкові люди спіймали його і привели до замку?

— То іпїно!

— А як він справді розшибється за своим конем?

— Не подобає на такому. Сам Бірда каже, що то іпїно. Козлемувати його не маю охоти. Я гадаю, що наші Татарици будодуже з нього все, що нам треба знати.

— А як я кажу, щоби з таким не панькатись. Як відіпнучи, сам возьмо його на допити.

— Не буде коли, бо нам, пан, треба зараз назад вертатись.

— Мені дїні сїтїня! — сказав Розворський рупучо. — Перед одним Татарином, хоч би й справді шпїоном, не буду відтїкати.

Нестор пішов до Розворської, до Олени. Сказав їм, що у воздусі щось висить, що Височка тепер не дуже для них безпечна.

— Як пан Розворський впертись і не хоче зараз відїхати відси, то прошу попросити його, щоби бодай пан і панну зараз відїсав під силь-
